

Drugi poziv

27. OKRUGLI STO O DAROVITIMA

Pozivamo Vas da se uključite i date svoj naučni doprinos **međunarodnoj naučnoj konferenciji:**

SAMOREGULACIJA I RAZVOJ POTENCIJALA DAROVITIH

Vreme i mesto održavanja: 25. 6. 2021. godine u Vršcu

Organizacija:

- Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov” u Vršcu, Srbija
- Univerzitet „Aurel Vlaiku”, Arad, Rumunija
- Pedagoški fakultet, Maribor, Slovenija
- Međunarodni centar za inovacije u obrazovanju, Ulm, Nemačka
- Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski”, Pedagoški fakultet, Bitola, Makedonija

Karakter skupa: međunarodni naučni skup

Uvodni impulsi:

Prof. dr Albert Cigler (Albert Ziegler) – šef katedre za obrazovnu psihologiju i istraživanje izvrsnosti na Erlangen univerzitetu u Nirnbergu (Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, FAU).

Učešće se prijavljuje do 05. 6. 2021. godine.

Potencijalni učesnik Okruglog stola može prijaviti samo jedan autorski rad (autor, koautor).

Uz prijavljenu temu obavezno dostaviti rezime rada (do 1000 karaktera) i ključne reči, na **maternjem i engleskom jeziku**. Rezime rada pisati u formatu **B5**, font **Times New Roman**, veličina slova **10 pt**, prored **Single**, standardne **Windows** margine.

Prijave dostaviti na imejl: okruglisto1vs@gmail.com.

ili poštom na adresu:

Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”,
Omladinski trg 1, 26300 Vršac
(sa naznakom za **27. okrugli sto**).

Osoba za kontakt: dr Snežana Prtljaga, +381 (13) 060/0-836-015.

Selekciju pristiglih rezimea izvršiće domaći i inostrani recenzenti, o čemu ćemo Vas obavestiti do **12. 6. 2021. godine**.

Rad u celosti učesnici treba da pošalju nakon održanog skupa, najkasnije do **3. 9. 2021. godine** na adresu: okruglisto1vs@gmail.com.

Zbornik rezimea biće uručen učesnicima na skupu, dok će zbornik radova biti koncipiran nakon skupa. U zborniku radova publikovaće se samo oni radovi čiji su rezimei bili prijavljeni u roku.

Zbornik rezimea i radova sa prošlogodišnjeg 26. okruglog stola na temu *Daroviti: lična i socijalna perspektiva* objavljen je i dostupan na adresi:

<http://www.uskolavrsac.edu.rs/Novi%20sajt%202010/Dokumenta/Izdanja/26%20Okrugli%20sto/default.htm>

Iznos kotizacije za učesnike skupa je **5000,00** dinara (podrazumeva troškove posluženja, ručka i materijal za učesnike). Predračun za uplatu kotizacije nalazi se u prilogu. Dokaz o uplati prilaže se prilikom registracije učesnika. Troškove putovanja i eventualnog smeštaja snose sami učesnici.

Uzimajući u obzir aktuelnu epidemiološku situaciju, potencijalni učesnici će blagovremeno biti obavješteni o eventualnim izmenama načina realizacije 27. okruglog stola.

Uputstvo za pisanje radova

Prilikom pisanja rada molimo Vas da se pridržavate sledećeg uputstva:

- Pisati u formatu **B5**, font **Times New Roman**, veličina slova **10 pt**, prored **Single**, standardne **Windows** margine;
- Obim rada – originalni naučni rad do 15 stranica (30000 znakova), pregledni rad do 6 stranica (10000 znakova) i stručni rad do 3 stranice (5000 znakova);
- Prilikom citiranja poštovati standarde;
- Radove dostaviti na maternjem jeziku.

Važni datumi

- Prijavu teme za autore poslati do: **05. 6. 2021.**
- Obaveštenje o prihvatanju teme i rezimea do: **12. 6. 2021.**
- Rad u celosti poslati do: **3. 9. 2021.**
- Program skupa biće poslat do: **18. 6. 2021.**
- Uplata kotizacije do: **25. 6. 2021.**
- Datum održavanja 27. okruglog stola: **25. 6. 2021.**

Prihvaćeni radovi biće objavljeni u Zborniku br. 27.

Učesnicima kojima je potreban smeštaj, organizatori preporučuju sledeće hotele i njihove sajtove (gde mogu naći sve neophodne informacije u vezi sa kontakt detaljima, cenama, rezervacijama):

Hotel „Srbija”: <http://www.hotelsrbija.rs>;

Hotel „Vila Breg”: <http://www.villabreg.com>;

Motel „Vetrenjača”: <http://www.vetrenjaca.co.rs>;

Apartmani „135”: <http://www.sobe-smestaj.com/apartmani-135.html>;

Turistička organizacija Vršac: <http://www.to.vrsac.com>.

U Vršcu,
maja 2021. godine

Za Organizacioni odbor:
doc. dr Jelena Prtljaga

Naučni odbor skupa

Akademik Victor Neumann, Universitatea de Vest, Timișoara, Romania
Akademik Grozdanka Gojkov, Srpska akademija obrazovanja, Beograd, Srbija
Akademik Miodrag Milin, Universitatea "Aurel Vlaicu", Arad, Romania
Akademik Marjan Blažič, Fakulteta za poslovne in upravne vede, Novo mesto, Slovenija
Prof. dr Gabriela Kelemen, Facultatea de Științe ale Educației și Asistență Socială
Universitatea "Aurel Vlaicu", Arad, Romania
Prof dr Geraldine Lee-Treeweek, University of Birmingham, UK
Prof. Dr. Taisir Subhi Yamin,
The International Centre for Innovation in Education (ICIE), Ulm, Germany
Prof. Dr Dalila Lino, Higher School of Education, Institute Polytechnic of Lisbon, Portugal
Проф. д-р Љупчо Кеверески, Педагошки факултет, Битола, Македонија
Prof. dr Petar Stojaković, Filozofski fakultet, Banja Luka, BiH
Prof. dr Aleksandar Stojanović, Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”, Vršac, Srbija
Prof. dr Ante Kolak, Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska
Doc. dr Jelena Prtljaga, Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”, Vršac, Srbija
Доктор наук, профессор М. В. Силантьева, МГИМО-Университет, Москва, Россия
Prof. dr Aleksandra Gojkov Rajić, Visoka škola strukovnih studija za vaspitače
„Mihailo Palov”, Vršac, Srbija
Doc. dr Mojca Jurišević, Pedagoška fakulteta v Ljubljani, Slovenija
Prof Dr Svetlana Kurteš, University of Madeira, Portugal
Dr Matjaž Duh, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija

Organizacioni odbor

Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov”, Vršac, Srbija

Doc. dr Jelena Prtljaga
Doc. dr Tanja Nedimović
Doc. dr Eudén Činč
Dr Ivana Đorđev
Dr Predrag Prtljaga
Dr Danica Veselinov
Dr Ljiljana Kelemen Milojević
Dr Snežana Prtljaga
Mr Biljana Vujasin

Teze za diskurs na 27. okruglom stolu

– *aktuelni pristupi i modeli proučavanja i poučavanja: dometi i ograničenja* –

Cilj 27. okruglog stola je da se akademska i stručna javnost, pridružena organizatorima skupa, fokusira na samoregulaciju razvoja potencijala darovitih u smislu sagledavanja aktuelnih pristupa i modela proučavanja i podsticanja razvoja darovitih, njihovih dometa i ograničenja. Interesovanja i danas, kao i pre skoro pola veka, na početku intenzivnog bavljenja fenomenom samoregulacije darovitosti, otvaraju više pitanja i polarizuju naučnu i primenjenu stvarnost oko brojnih dilema koje u diskursu suprotstavljenih struja, sa ili bez pokušaja konsenzusa, tragaju za jednoznačnim i prihvatljivim, u postojeća naučna znanja uklopljenim, verifikovanim odgovorima. Kratak osvrt na prethodnu skicu izazova odnosio bi se na sledeće kontroverze, različitosti, nedorečenosti, dileme...

Istraživanja u oblasti učenja i razvoja darovitih još uvek tragaju za mogućnostima da se u holističkom pristupu obuhvati što više aspekata, kojima bi se sigurnije definisali faktori podsticanja razvoja darovitih. U ovo polje uključuje se i značaj savremenih shvatanja sposobnosti i više nekognitivnih konstrukata, kao osnova samodeterminacije, kojima se pažnja usmerava na procese poput metakognicije i spajanja motivacije i kognicije, ciljeva, motivacije i afekata ka doprinosu formiranja novog kruga na spirali naučnih saznanja, koje je poslednjih decenija obeležilo kognitivnu revoluciju i usmeravalo strukturisanje aktivnosti u radu sa darovitima. U tom smislu, značajno je fokusiranje diskursa na sagledavanje uloge sinergije motivacije i kognicije u regulisanju ljudskog ponašanja i učenja i na značaj orijentira za efikasne didaktičke strategije podsticanja istog u radu sa darovitima, kako bi se jasnije sagledalo dokle dopiru nastojanja na razvijanju kompetencija samoregulacije i kakav je njihov značaj za razvoj potencijala darovitih, koji dalje utiče na usmeravanje i održavanje kvaliteta njihovog života, psihičkog i mentalnog zdravlja, efikasnog učenja i sl.

U sklopu prethodnog je i pitanje šta za razvoj darovitih znače aktuelni trendovi na polju obrazovanja darovitih, koje karakteriše sve jače okretanje od uobičajenog fokusa o izuzetnom talentu ka obrazovnom kontekstu, obrazovnim politikama i resursima potrebnim za podršku ekonomije. Aktuelni pristupi i modeli proučavanja i podsticanja idu iz pravca globalnih potreba konceptualne ekonomije za talentovanim i visoko akademski obrazovanim, zastupajući rano identifikovanje darovitih, a nakon toga praćenje i pružanje podrške daljem razvoju, da bi se u savremenom globalizacijskom trendu, tehnološki, utilitaristički i pragmatično orijentisanom društvu, efekti ovoga mogli opredmetiti kao kompetencije usmerene ka umnožavanju znanja radi uvećavanja svetskog kapitala. Vezano za prethodno je i pitanje načina na koji daroviti pojedinac određuje smisao/svrhu života kojom se rukovodi u određivanju ciljeva i ulaganju truda. Interesantno je sagledati koliko kulturni kontekst ima uticaja na razlike u samoregulaciji, određivanju smisla/svrhe života i motivacijskih aspekata u samoostvarenju i u sklopu ovoga – dokle dosežu obrazovne intervencije sukobljenih perspektiva ekonomizovane obrazovne politike i eudemoničkog aspekta darovitih.

Načini prenosa kontrole sa nastavnika na učenika/studenta i personalizovano učenje, akademske i emocionalne prednosti deljenja kontrole sa studentima u autonomiji učenja, prilike da oni dizajniraju i vrše procenu svog učenja i personalizacija ne diferencijacija i ne individualizacija – takođe su predmet aktuelnih pitanja motivacije kao elementa samodeterminacije u svim oblastima učenja i poučavanja darovitih.

Sličnosti i razlike u razvoju između domena sporta (tenis i plivanje), umetnosti (skulptura i violinski, klavirski performansi) i akademskih oblasti (matematika, jezik, biologija, filozofija...) determinacije u manifestaciji visokih performansi, još jedan je od ključnih elemenata psihosocijalnih veština u različitim domenima samoregulisanja i razvoja potencijala darovitih sa različitim aktuelnim pristupima i modelima proučavanja i poučavanja darovitih.

Očekuje se da diskursi na 27. okruglom stolu i saopštenja u naučnoj monografiji sa ovog skupa argumentovanim analizama prethodno pomenutih i drugih pitanja, ukazujući na sličnosti i razlike između domena i praznina u bazi znanja i razlika u načinima proučavanja i poučavanja, daju nove poglede na samoregulaciju i razvoj potencijala darovitih za buduća istraživanja visokih performansi i ideje za empirijsku validaciju teorijskih i praktičnih modela podsticanja darovitih na način koji ne zanemaruje ličnu, kao ni socijalnu perspektivu u razvoju darovitosti i doprinosa društvu. Iza prethodnog se kao podsticaj za diskurs izdvaja nekoliko teza koje se u nastavku navode.

- Činjenica da se interesovanja na polju darovitosti i kreativnosti poslednjih decenija sve više usmeravaju ka načinima kako da se razviju efikasne obrazovne strategije u ime podrške darovitim sukobljava se sa pristupom usmerenom ka razumevanju darovitosti iz ugla evolutivne dinamike disfunkcionalnosti ovog društvenog fenomena (Persson, 2019). Ovo paradoksalno polje, bez sjedinjujućih tendencija, ostaje i dalje otvoreno, iako neke ideje nude mogućnosti za rešenje, tako da bi se isto na ovom okruglom stolu moglo naći kao predmet diskursa iz više uglova. Kao polazište za diskurs mogao bi biti *Actiotope Model Giftedness* (Ziegler, 2005), u kome se mogu naći potpore za pristupe individualnoj perspektivi u podršci darovitim, jer oni, evidentno, ne čine veliku grupu, a njihova raznolikost kao značajna činjenica u svesti pozvanih da o ovome odlučuju, još uvek je tek hipotetička tačka, te pitanje podsticanja darovitosti iz ugla individue ili konteksta, inače tesno vezano za relaciju pojedinac–društvo, ima karakter suprotnosti, sa zanemarivanjem jedinstvenosti darovitim u socijalnom okruženju. Tako da standarde postavljaju prosečni prema svojim merama. Ovde se otvara prostor za pitanje kako da se jedinstvenost, bez obzira na opis slučajne pojave koja može, ili ne mora biti prednost, postavi u istu perspektivu sa prosekom, kako bi se ostvario komunikacijski odnos obe perspektive, a tako da svaka od njih može da se uskladi; u kojoj meri je to moguće, na obostranu korist.
- Dublje poniranje u fenomen darovitosti i talenta iz ugla dinamike filogenetskog razvoja i adaptivnosti ljudske prirode, što čovek nosi u sebi kao posebno, endogenetsko svojstvo, čiji razvoj podrazumeva pedagoški koncept darovitosti koji u osnovi sadrži ideje opštevažeg ljudskog dostojanstva i klasičnog obrazovanja, koncept koji nosi mnoge javne i lične slobode i odgovornost za kreiranje sopstvenog života, traži načine kako da dođe do potrebnog tretmana.
- Iza ovoga otvara se pitanje može li ovakav pristup imati meta-teorijsku perspektivu; da li bi se mogao smatrati okvirom, matricom za susretanje drugih pristupa. Tako da se, nakon prethodnog, nalazimo na korak blizu metodološkom kontekstu tematike naznačene u naslovu, koji, takođe, ima prostora za diskurs o pitanjima poput: koliko su savremene strukturne promene u obrazovanju u funkciji podsticanja samoregulacije, ili koliko omogućuju vođenje darovitim ka oslanjanju na samoefikasnost subjekta i njoj bliske konstrukcije, poput očekivanja ishoda, samopoimanja i opažanja kontrole; kakvi su dometi i ograničenja pojedinih modela kao osnova za proučavanja kvaliteta rada sa darovitim; koliko su konstrukti: ciljevi, ishodi, samopoimanja ili lokus kontrole pouzdani prediktori motivacije u učenju darovitim; kakva je uloga crta ličnosti u svemu ovome; odnos crta ličnosti i drugih nekognitivnih faktora (emocija, motiva...) i koliko su iste u supremaciji pri posmatranju doprinosa samoregulacije.
- Personalizacija i mentorstvo iz ugla standarda postignuća nosi u sebi nesklad i skućeno razjašnjavanje dometa i ograničenja u praktičnim aspektima samoregulacije (Zigler, 2005). A, u skladu sa ovim su i karakteristike kurikuluma iz aspekta primerenosti podsticanju samodeterminacije darovitim, posledice paradigmatškog pretvaranja funkcije ućenja i znanja u instrumente politike i ekonomije na razvoj darovitim, suoćavanje sa aktuelnim pristupima i modelima ućenja i poućavanja: efekti reformskih tokova (*pad kvaliteta obrazovanja, slaba motivacija ućenika i studenata, suoćavanje sa razlikama u aksiološkim sistemima, istorijskom i tracionalnom razlikovanju u organizacionim sistemima zemalja koje kopiramo i mestu darovitim u njima; standardi kao ogranićenja personalizacije...*).

Dalje se još izdvajaju i teze:

- značaj samodeterminisanosti za psihološki razvoj, stabilnost i akademska i druga postignuća darovitim;
- podsticaji samoefikasnosti kao efikasnom prediktoru motivacije u ućenju darovitim – primeri zasnivanja na učinku, adekvatnom samopoimanju, očekivanju ishoda i lokusu kontrole; mogućnosti podsticanja autonomije motiva: vrste ekstrinzične i intrinzične motivacije u predmetnim didaktikama;
- diskriminativna validnost u predvićanju zajedničkih motivacijskih ishoda (izbor aktivnosti, napor, upornost i emocionalne reakcije...) – dometi varijabli koje najćešće zahvataju korišćeni modeli proućavanja i poućavanja u samoregulaciji;
- osetljivost na suptilne promene u postignućima darovitim u kontekstu ućenja i poućavanja, za interakciju u samoreguliranim procesima ućenja i za posredovanje ka autonomiji ućenja, tesno vezanoj za pitanja strategije intervencija za darovite – izazovi za profesionalce u obrazovanju i javnim politikama; strategije usmeravanja samoregulacije ka prevazilaženju depresivnih obrazaca ponašanja u adolescenciji; samoregulacija, crte ličnosti i emocionalna stabilnost;
- percepcije nastavnika (iz ugla samoregulacije) o programima za pojedince sa visokim ostvarenjima iz ugla kulturnog konteksta; inkluzivna i ekskluzivna praksa za visoke performanse – *pro et contra*;

- efekti socijalne podrške samoregulaciji... takmičenja (ili 'olimpijade') kao sredstvo za razvijanje darovitih i prepoznavanje talenata – *pro et contra* iz ugla evolutivne dinamike; potencijalna štetnost aspekata konkurencije – konkurencija kao motor svetske ekonomije: negativni efekti konkurencije: fiziološke promene koje podstiču povećanje rizika i umanjenu intelektualnu oštrinu; posledice upotrebe takmičenja kao sredstva za identifikaciju talenata: postignuća kao stepen instinkta preživljavanja ili određena sklonost za akademski predmet;
- subjektivni doživljaji dobrobiti iz pozicija eudemoničkog pristupa prema hedonističkim iz aspekta svrhe/smisla života, kao orijentiri ostvarivanja potencijala u samoregulaciji; aktuelne tendencije i proklamovane funkcije vaspitanja i obrazovanja iz aspekta uloge obrazovanja u traganju za razumevanjem smisla i cilja života darovitih, spremnosti za „nošenje” sa neizvesnošću i nejasnoćama na putu samoregulisanja;
- objektivno blagostanje i adekvatno definisanje psihološke dobrobiti: koliko je opravdano simplifikovanje blagostanja na zadovoljstvo i sreću; struktura osnovnih odrednica koncepta psihološkog blagostanja i koncepti facilitacije darovitog;
- naglašavanje potreba da se odgovori zahtevima „društva koje uči” i zanemarivanje humanističke note obrazovanja darovitih – problemi u samoregulaciji;
- samoregulacija i razvoj potencijala darovitih; autonomija kao princip u obrazovanju darovitih – akademski i emocionalni aspekti; personalizacija kao princip u radu sa darovitim: dometi i ograničenja.
- uloga emocija i samoregulacije u kreativnosti darovitih;
- samodeterminisanost kao faktor profesionalnih i drugih životnih ostvarenja darovitih;
- učenje i poučavanje iz ugla samoregulacije darovitih u vreme digitalizacije – prednosti i nedostaci;
- samoregulacija učenja i razvoja darovitih kao izazovi nastavnika.

April, 2021. godina
Akademik prof. dr Grozdanka Gojkov

